

NFR Samarbeidsprosjektutlysning 2020

Relevante utlysninger for Forskningsrådets Samarbeidsprosjekt med partnere fra Samarbeidsalliansen Osloregionen og partnere fra CIENS Forskningsallianse for miljø og samfunn

Prioriterte temaområder*:

Tema	Beløp utlyst
Arealer under press (inkl. ferskvann)	150 millioner kr
Demokrati, styring og fornyelse (planforskning)	25 millioner kr
Energi, transport og lavutslipp	30 millioner kr
Klima- og polarforskning (kulturminner & kulturmiljøer)	30 millioner kr
Velferd, kultur og samfunn	72 millioner kr

* Temaer (antatt være) av interesse for begge parter

Tema: Arealer under press

Inntil 150 millioner til bærekraftig bruk og forvaltning av arealer

Arealer under press - konsekvenser og løsninger for naturmangfold, klima, energi, jord- og skogbruk

- Ifølge FNs vitenskapspaneler for natur og klima (IPBES og IPCC) er oppstykkning av landarealer, endringer i arealbruk og intensivert bruk de viktigste globale årsakene til tap av natur og naturgoder på kloden. Viktige drivere er behov for produksjon av mat og fiber, og infrastruktur til energiproduksjon og transport. I tillegg bidrar klimaendringer i økende grad til endringer i artssammensetning og press på økosystemer.
- Vi må ivareta naturens evne til å levere fornybare ressurser og naturgoder. Press og knapphet på arealer og ressurser skaper utfordringer for forvaltning, næringsliv og samfunnet for øvrig. Samtidig krever overgangen til lavutslippssamfunnet satsing på fornybar energi og nye løsninger i jord- og skogbruk. Dette illustreres av økt konfliktnivå knyttet til arealendringer som omfatter klima, miljø, energi, landbruk og urbanisering, både nasjonalt og internasjonalt.

Målet for dette temaet er å gi nytt tverrfaglig, sektorovergripende kunnskapsgrunnlag og innovative løsninger for bærekraftig bruk og forvaltning av arealene i Norge, der miljø- og klimahensyn prioriteres.

- Vi har behov for ny kunnskap og løsninger som kan implementeres raskt og/eller skaleres opp. Det åpnes for prosjekter med nyskapende problemstillinger og løsningsalternativer. Vi åpner for variasjon i prosjektstørrelse og varighet, avhengig av bredde, kompleksitet og hvilke problemstillinger prosjektsøknaden tar opp.
- Dette temaet er primært rettet mot landbasert forskning inkludert ferskvann, men søknader kan inneha marine elementer hvis det er relevant for prosjektet.

Tema: Arealer under press

Tematiske prioriteringer, føringer og medvirkningskrav

Søknaden må svare på en eller flere av følgende tematiske prioriteringer:

- et bedre kunnskapsgrunnlag for å avveie ulike samfunnshensyn og treffe beslutninger som både muliggjør bærekraftig arealbruk og ivaretar naturmangfold i overgangen til et lavutslippssamfunn
- effekter av arealbruk og konsekvenser for klima og naturmangfold
- innovative arealbruksløsninger som ivaretar naturmangfold og klimahensyn

Føringer:

- Vi stiller krav om at søknaden skal inneholde en kommunikasjonsplan som demonstrerer hvordan resultatene skal komme til nytte.
- Det vil bli lagt vekt på å få en balansert prosjektportefølje som dekker bredden i utlysningen og som har prosjekter av ulik størrelse og varighet.

Krav til medvirkning (faktisk samarbeid) og finansiering i prosjektene:

- Samlet medvirkning fra samarbeidspartnere som ikke er forskningsorganisasjoner skal utgjøre minimum 10% av totalkostnadene i prosjektet.
- Dette temaet vil kunne bidra til å dekke kostnader hos samarbeidspartnere som er nødvendige for gjennomføringen av prosjektet. For foretak vil dette være begrenset av det statsstøtteregulverket tillater.

Tema: Arealer under press

Kontaktpersoner

- Jonas Enge, Spesialrådgiver, Klima og miljø, jen@forskningsradet.no, +4722037107, +4740203416
- Malin Lemberget Lund, Seniorrådgiver Klima og miljø, mlu@forskningsradet.no, +4722037551, +4741684765
- Johannes Holmen, Seniorrådgiver, Klima og miljø, joho@forskningsradet.no, +4722037550, +4741223164
- Rune Groven, Seniorrådgiver, Bioøkonomi, rgr@forskningsradet.no, +4722037321, +4791140488
- Marte Qvenild, Seniorrådgiver, Energi, mq@forskningsradet.no, +4722037412, +4793032818

Tema: Demokrati, styring og fornyelse

25 millioner til planforskning

- Forskingen skal bidra til å utvikle det kunnskapsgrunnlaget som må ligge til grunn for planlegging av en bærekraftig samfunnsutvikling etter plan- og bygningsloven.
- Prosjekter som kan bidra til å belyse betydningen av de juridiske virkemidlene i plandelen av loven er særlig etterspurt. Forskingen skal belyse og gi økt forståelse for hvordan ulike samfunnsinteresser, sektorlover og markedsmekanismer virker sammen og brytes mot hverandre, og hvordan de påvirker den fysiske planleggingen. Effektivitet og gjennomføringskraft i planleggingen er essensielt. Forskingen skal bidra til kunnskap som kan brukes av politikere, forvaltningen og andre samfunnsaktører.
- Forskingen skal videre bidra til å bygge sterke fagmiljøer og styrke forskerutdanningen med varig og bred kompetanse av høy kvalitet. Den skal bygge videre på kunnskapen som er utviklet gjennom EVAPLAN-prosjektet som ble finansiert gjennom DEMOS og annen aktuell planforskning. Det er et mål at forskningen skal bidra til å styrke utdanningstilbudene og institusjonene innenfor planfeltet og at relevante utdanningsinstitusjoner involveres.
- Vi ønsker prosjekter innenfor fire hovedtemaer. Det åpnes for at søkere kan foreslå ytterligere undertemaer som er relevante innenfor bredden av planfeltet. Det er ingen rangering mellom hovedtemaene eller underpunktene.

Tema: Demokrati, styring og fornyelse

Deltema 1 & 2

1. **Plan- og bygningsloven - utvikling og bruk av det juridiske mulighetsrommet i loven og behov for nye virkemidler**

- Juridiske virkemidler knyttet til plannivåene, arealformål, hensynssoner, planbestemmelser og retningslinjer
- Samspillet mellom virkemidler på nasjonalt, regionalt og kommunalt nivå
- Forutsetninger for transformasjon og fortetting med kvalitet. Samspill mellom og utvikling av virkemidler
- Plan- og bygningsloven som samordningslov og forholdet til relevante sektorlover
- Digitaliseringens påvirkning av viktige hensyn i plan- og bygningsloven og lovens påvirkning på mulighetene for digitalisering av planleggingen

2. **Plan og marked - effektivitet og gjennomføringskraft i planleggingen**

- Samspill mellom kommune og marked, næringsliv, eierinteresser og ulike samfunnsinteresser
- Forholdet mellom samfunnsplanleggingen, den fysiske planleggingen og den økonomiske planleggingen - konsekvenser på kort og lang sikt
- Samspill mellom kommunen og ulike aktører - betydningen av forhandlings- og avtalebaserte prosesser
- Betydningen av geodata, eiendomsinformasjon og digitale verktøy i planleggingen

Tema: Demokrati, styring og fornyelse

Deltema 3 & 4

3. **FNs bærekraftsmål - planleggingens rolle i å bidra til oppfølging av relevante mål**

- Hvordan miljø- og klimamessige, økonomiske og sosiale hensyn kan vektlegges og forenes
- Innovative måter å implementere bærekraftmålene på gjennom planlegging
- Kunnskapsgrunnlagets betydning for indikatorutvikling og måloppnåelse

4. **Planleggingens kompetansegrunnlag - forhold som påvirker samfunns- og arealplanleggingen og krav til kompetanse hos ulike aktører**

- Kompetanse- og kapasitetssituasjonen i offentlig sektor og i privat sektor, innenfor planlegging, kart og geodata
- Utvikling av relevant offentlig kompetanse i planlegging gjennom innovasjon, eksterne aktører eller samarbeidsordninger
- Digitaliserings og automatiserings betydning for kompetanseutvikling innenfor plan- og geodatafeltet

Tema: Demokrati, styring og fornyelse

Allmenne forventninger, prioriteringer og krav

- Vi forventer at søknadene inkluderer relevante nasjonale, nordiske og/eller andre internasjonale samarbeidspartnere fra forskningssektoren.

Vi prioriterer:

- Prosjekter som bidrar til å styrke utdanningstilbudene og institusjonene innenfor planfeltet og som involverer relevante utdanningsinstitusjoner
- Prosjekter som har doktorgradsstipendiater

Krav til medvirkning (faktisk samarbeid) og finansiering i prosjektene:

- Samlet medvirkning fra samarbeidspartnere som ikke er forskningsorganisasjoner skal utgjøre minimum 20% av totalkostnadene i prosjektet.
- Vi kan bidra til å dekke kostnader hos samarbeidspartnere som er nødvendige for gjennomføringen av prosjektet. For foretak vil dette være begrenset av det statsstøtteregulverket tillater.
- Det kan søkes maksimalt 10 millioner kroner fra Forskningsrådet per prosjekt.

Tema: Demokrati, styring og fornyelse

Annen relevant informasjon

DEMOS programplan

Planen gir oversikt over

- utfordringer, mål og prioriteringer
- forventede resultater, virkninger og samfunnseffekter
- tilgjengelige ressurser og budsjett

Se: [DEMOS programplan 2017 – 2024](#) (pdf).

Kontaktpersoner

- Janike Harsheim, Spesialrådgiver, Fornyelse i offentlig sektor, jh@forskningsradet.no
- Anne Winsnes Rødland, Rådgiver, Fornyelse i offentlig sektor, awr@forskningsradet.no

Tema: Energipolitikk, økonomi og bærekraft

30 millioner til tverrfaglig energiforskning på energipolitikk, økonomi og bærekraft

- Dette temaområdet gjelder forskning innenfor temaet "Energipolitikk, økonomi og bærekraft" slik det er definert i programplanen til ENERGIX. Vi ønsker prosjekter som vil bidra til langsiktig og bærekraftig utvikling av energisystemet og til å akselerere omstillingen til nullutslippssamfunnet. Visjonen om et nullutslippssamfunn innebærer at menneskeskapte klimagassutslipp blir netto null slik at klima, miljø og økosystemer stabiliseres.

Vi lyser ut midler innenfor følgende temaer:

- Politikk og økonomi, inkludert virkemidler for å gjennomføre omstillingen til nullutslippssamfunnet
- Innovasjonsteori og spredning av teknologier
- Bærekraft og ressurseffektivitet

Tema: Energipolitikk, økonomi og bærekraft

Avgrensning for utlysningen

- Vi åpner **ikke** for søknader som faller innenfor temaet "Arealer under press – konsekvenser og løsninger for naturmangfold, klima, energi, jord- og skogbruk". "Arealer under press" er et eget temaområde i denne utlysningen, hvor det lyses ut 150 millioner (se temaområde "Arealer under press" over).
- Prosjekter som har som formål å utvikle ny kunnskap og bygge forskningskompetanse for å styrke norske næringsaktørers konkurransekraft og verdiskaping, herunder teknologiutviklingsprosjekter, kan søke utlysningen Kompetansebyggende prosjekt for næringslivet under temaområdet "Energi, transport og lavutslipp". Den utlysningen er åpen for alle temaer i ENERGIX sin programplan. Vi gjør oppmerksom på at alle som kan oppnå kravet om 20 prosent kontantfinansiering fra samarbeidspartnerne kan søke utlysningen, som for 2020 er på 120-160 millioner.
- Ta kontakt med oss dersom du er i tvil om hvilket tema eller hvilken utlysning du skal søke på.

Tema: Energipolitikk, økonomi og bærekraft

Prioriteringer og krav til medvirkning og finansiering i prosjektene

Vi prioriterer:

- Prosjekter som bidrar med kunnskap og/eller løsninger som akselererer omstillingen til nullutslippssamfunnet
- Prosjekter der offentlig sektor og forvaltningen er de viktigste brukerne av resultatene, og der disse bidrar vesentlig til medvirkningskravet. Andre prosjekter henvises til utlysningen Kompetansebyggende prosjekt for næringslivet
- Tverrfaglig prosjekter
- Prosjekter med bred involvering av relevante aktører som samarbeidspartnere. Dersom det kan begrunnes at det vil være uheldig for prosjektet at enkelte sentrale aktører deltar i konsortiet, for eksempel hvis dette kan påvirke troverdigheten til resultatene, vil ikke det at disse ikke er med som partnere trekke ned i vurderingen.

Krav til medvirkning (faktisk samarbeid) og finansiering i prosjektene:

- Samlet medvirkning fra samarbeidspartnere som ikke er forskningsorganisasjoner skal utgjøre minimum 10% av totalkostnadene i prosjektet.
- Dette temaet tildeler ikke statsstøtte. Samarbeidspartnere som ikke er forskningsorganisasjoner må finansiere sine egne kostnader i prosjektet.
- Eventuell kontantfinansiering fra samarbeidspartnerne kan inkluderes i prosjektbudsjettet dersom dette er ønskelig, men teller ikke som del av kravet om 10% medvirkning.

Tema: Energipolitikk, økonomi og bærekraft

Annen relevant informasjon

ENERGIX programplan og vedlegg

Planen gir oversikt over

- utfordringer, mål og prioriteringer
- forventede resultater, virkninger og samfunnseffekter
- tilgjengelige ressurser og budsjett

[Se: ENERGIX programplan \(gjelder fra 2018\) og vedlegg \(pdf\).](#)

Kontaktpersoner

- Benjamin Donald Smith, Seniorrådgiver Energi, bds@forskningsradet.no, +4722037036, +4790406203
- Marte Qvenild, Seniorrådgiver Energi, mq@forskningsradet.no, +4722037412, +4793032818

Tema: Klima- og polarforskning

30 millioner til forskning på kulturminner og kulturmiljøer – bærekraftig bruk og forvaltning i polare områder og på fastlands-Norge

Kulturminner og kulturmiljøer er møteplasser mellom fortid, nåtid og fremtid. De er høyt verdsatte miljøgoder i en verden i rask endring. Det er viktig å bevare disse kulturhistoriske verdiene i et langsiktig perspektiv. De gir tilhørighet og muligheter for verdiskaping og vekst innenfor ulike sektorer. Kulturminner og -miljøer er ofte nært knyttet til forvaltning av naturarv og naturmangfold, og samlet er de viktige for å sikre en miljømessig bærekraftig utvikling.

Samtidig står kulturminner og kulturmiljøer overfor alvorlige og økende trusler. Dette handler særlig om klimaendringer og arealbruksendringer som press på arealer og konsekvenser av urbanisering og turisme. Forskning på kulturminner og kulturmiljøer er viktig for å møte store samfunns-utfordringer og styrke kunnskapsgrunnlaget for en bærekraftig utvikling og en grønn omstilling av samfunnet.

Relevante prosjekter, innenfor minst ett av følgende tematiske prioriteringer, skal bidra til ny kunnskap om bærekraftig bruk og forvaltning av kulturminner og kulturmiljøer:

- Hvordan forebygge negative konsekvenser av endringer i klima, arealbruk og demografi, samt skape kunnskapsgrunnlag for å møte de endringer vi står overfor
- Ny bruk som kan bidra til bevaring, i nært samarbeid med eiere og andre brukere
- Urfolks og lokalbefolknings kunnskap om bruk og ivaretagelse av kulturmiljøer i møte med klima-, miljø- og samfunnsendringer

Tema: Klima- og polarforskning

Strategiske føringer, faglige rammer og krav til medvirkning

Strategiske føringer:

- Vi ønsker ny kunnskap om bærekraftig bruk og forvaltning av kulturminner og kulturmiljøer i møte med klima-, miljø- og samfunnsendringer. Det bør legges vekt på flere- og tverrfaglige tilnærminger. Forskingen skal bidra til kunnskapsoppbygging om norske forhold.

Faglige rammer:

- Dette temaet gjelder forskning både på fastlands-Norge og i polare områder (se definisjon av polare områder i Polarprogrammets programplan side 6-7). Det kan gis støtte til marine problemstillinger hvis disse settes i en sammenheng der også terrestrisk forskning er inkludert. Vi vil ikke finansiere prosjekter der hovedtemaet er forskning og utvikling av teknologier eller teknikker for restaurering/bevaring.

Krav til medvirkning (faktisk samarbeid) og finansiering i prosjektene:

- Samlet medvirkning fra samarbeidspartnere som ikke er forskningsorganisasjoner skal utgjøre minimum 10 % av totalkostnadene i prosjektet.
- Vi kan bidra til å dekke kostnader hos samarbeidspartnere som er nødvendige for gjennomføringen av prosjektet. For foretak vil dette være begrenset av det statsstøtteregulverket tillater.

Vi vil tentativt finansiere tre til fem prosjekter. Det vil bli lagt vekt på å få en balansert prosjektportefølje som besvarer bredden i de temaene som her lyses ut.

Tema Velferd, kultur og samfunn

72 millioner til velferd- og arbeidsforskning

Vi lyser ut midler til prosjekter som bidrar til å løse samfunnsutfordringer innenfor ett eller flere av områdene i programplanen til VAM (velferd, arbeidsliv og migrasjon):

- Velferd, levekår og ulikhet
- Omstillingsdyktig, inkluderende og helsefremmende arbeidsliv
- Aktivt medborgerskap, migrasjon og institusjonenes rolle

Internasjonal migrasjon vil ikke bli prioritert som følge av endret finansiering og av porteføljevissenssyn. Migrasjonsforskning må knyttes til integrering, velferd og arbeid for å være relevant.

Spesielt relevant er:

- tverrfaglig forskning om effekt av forebyggende arbeid, tiltak og tjenester for barn, unge og familier
- forskning på effekter og tiltak, se programplan punkt 5.1., eksempelvis, men ikke begrenset til, tiltak for å redusere ulikhet, boligsosiale tiltak, øke inkludering av utsatte grupper på arbeidsmarkedet eller i samfunnet, eller bidra til helsefremmende arbeidsplasser

I tillegg teller det positivt dersom søknaden

- inkluderer aktivt internasjonalt samarbeid og er fler- og tverrfaglig

Tema Velferd, kultur og samfunn

Prioriteringer og krav til medvirkning

Vi prioriterer:

- Ved ellers lik vurdering, vil vi tilstrebe balanse mellom prosjektledere tidlig i karrieren og de med lenger erfaring

Krav til medvirkning (faktisk samarbeid) og finansiering i prosjektene:

- Samlet medvirkning fra samarbeidspartnere som ikke er forskningsorganisasjoner skal utgjøre minimum 10% av totalkostnadene i prosjektet.
- Dette temaet vil kunne bidra til å dekke kostnader hos samarbeidspartnere som er nødvendige for gjennomføringen av prosjektet. For foretak vil dette være begrenset av det statsstøtteregelverket tillater.
- Det kan søkes mellom 4 og 12 millioner kroner fra Forskningsrådet.

Tema Velferd, kultur og samfunn

Annen relevant informasjon

VAM II programplan (gjelder fra 2019 -)

Planen gir oversikt over

- utfordringer, mål og prioriteringer
- forventede resultater, virkninger og samfunnseffekter
- tilgjengelige ressurser og budsjett

Se: [VAMs programplan](#) (pdf).

•

Kontaktperson

- Siri H. Hollekim Haaland, Rådgiver, Velferd & utdanning, shh@forskningsradet.no, +4722037513, +4747666626